

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
3/25 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
доктору наук з фізичного виховання і спорту Мандюку А.Б.

Рецензія

кандидата наук з фізичного виховання і спорту, доцента
Римар Ольги Василівни
на дисертаційну роботу **Швеця Вадима Леонтійовича**
на тему «Організаційно-управлінські аспекти формування готовності
інструкторів з фізичної підготовки і спорту органів внутрішніх справ»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Ефективність підготовки
військовослужбовців значною мірою залежить від організаційно-управлінських
навичок їхніх командирів та інструкторів з фізичної підготовки. Саме ці фахівці
забезпечують розвиток професійно важливих фізичних і морально-вольових
якостей, сприяють зміцненню здоров'я, згуртуванню підрозділів і підвищенню
рівня адаптації до екстремальних умов служби. В умовах постійного
ускладнення професійної діяльності, підвищення вимог до рівня фізичної
підготовленості та психологічної стійкості кадрів у сфері безпеки, питання
формування компетентних інструкторів набуває особливої актуальності.

Майбутні військовослужбовці органів внутрішніх справ повинні
отримувати комплексні знання і навички, що дозволяють інтегрувати фізичну
підготовку у військово-професійне середовище. Це передбачає не лише
засвоєння сучасних тренувальних методик, а й формування здатності ефективно
управляти процесом фізичного виховання, мотивувати особовий склад до занять
фізичною підготовкою та впроваджувати індивідуалізовані підходи. У цьому
контексті необхідною є модернізація освітніх програм, зокрема з урахуванням
найкращих міжнародних практик, що сприятиме підготовці фахівців, здатних
реагувати на сучасні виклики та вимоги службової діяльності.

Незважаючи на важливість фізичної підготовки в структурі професійного
навчання військовослужбовців органів внутрішніх справ, наявні дослідження та

практика вказують на низку проблем: зниження рівня фізичного здоров'я серед військовослужбовців, недостатню рухову активність, слабку мотивацію до фізичного вдосконалення, а також обмеженість методичних підходів до індивідуалізації тренувального процесу. Інструктори з фізичної підготовки повинні не лише володіти сучасними методиками тренувань, а й мати високий рівень методичної та управлінської компетентності, що дозволить їм ефективно організовувати навчально-тренувальний процес, застосовуючи особистісно-орієнтований підхід. Отже, обґрунтування і впровадження організаційно-управлінських засад для формування професійної готовності інструкторів фізичної підготовки в органах внутрішніх справ є важливим і актуальним завданням сучасної науки та практики.

Актуальність дисертаційного дослідження підтверджується приналежністю його до державної теми НДР, в рамках якої воно відбувалося. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до тем науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичної культури Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського «Теоретико-методичні аспекти оптимізації рухової активності різних груп населення» (протокол № 4 від 17.11.2016 р.) та «Теоретико-методичні основи формування освітніх компетентностей, рухової активності та фізичної підготовленості різних груп населення в умовах нових соціальних викликів» (протокол № 11 від 27.01.2021).

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Відзначаємо, що науковий рівень дисертаційної роботи, представленої до рецензії є достатнім. Автор представив свою працю з дотриманням встановлених вимог щодо її структури та змісту, запропонував для вирішення актуальні наукові завдання та успішно розв'язав їх у підсумку дослідження.

Робота написана українською літературною мовою із використанням наукового стилю.

Наукові публікації автора (окремі у співавторстві) відповідають обраній науковій тематиці, висвітлюють основні наукові здобутки, містять належний

теоретико-методичний рівень. За темою дисертації опубліковано 12 праць, які містять основні наукові результати дослідження, серед яких 2 внесено до міжнародних наукометричних баз Scopus та Web of Science, 4 – наукових фахових видань категорії Б, 6 – засвідчують апробацію матеріалів дисертації.

Публікації, у яких висвітлено основні наукові результати досліджень представлені у достатній кількості, їх зміст відповідає заявленим у дисертації результатам дослідження. Основні положення дисертаційної роботи апробовано у достатній мірі на конференціях різного рівня.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. Наукова новизна дисертаційної роботи теоретичних та експериментальних результатів проведеним здобувачем дослідження не викликає сумніву. Автором уперше обґрунтовано організаційно-управлінські засади диференційованих програм, спрямовані на формування професійної готовності інструкторів із фізичної підготовки та спорту органів внутрішніх справ. Запровадження цих засад в процес професійного вишколу забезпечує індивідуалізацію фізичної підготовки, вдосконалення методик розвитку фізичних якостей і підвищення готовності інструкторів до виконання професійних завдань; уперше встановлено важливі та інформативні маркери готовності інструкторів фізичної підготовки і спорту, що сприяють якісному виконанню їхньої професійної діяльності: (серед фізичних якостей) координованість рухів, здатність утримання статичної рівноваги та час простої реакції на зоровий подразник, (серед когнітивних якостей) стійкість та зосередженість уваги, а також її переключення та логічне мислення, (серед організаційно-управлінських якостей і вмінь) комунікативні навички, уміння будувати й підтримувати робочі взаємовідносини, уміння працювати у групі, здатність управляти персоналом, елементи стратегічного мислення, (серед особистісних якостей) самоконтроль, уміння приймати необхідні рішення, мотивацію, здатність засвоювати нові знання й уміння, впевненість у власних силах, наполегливість; уперше визначені ключові складники організаційно-управлінських засад до вишколу інструкторів із фізичної підготовки органів

внутрішніх справ, що забезпечують їхній професійний розвиток: планування, організація, розподіл завдань, мотивація та контроль; удосконалено наукові дані про позитивний вплив внутрішньої мотивації на якість процесу тренування або навчання, відсутність впливу занять спортом на показники задоволеності життям, високий рівень тривожності військових інструкторів з фізичної підготовки; набули подальшого розвитку дані про значущість фізичної підготовки, мотивованості, емоційного контролю, копінг-стратегій орієнтованих на розв'язання проблем для навчання та благополуччя курсантів або солдатів та у підтримці високого рівня їх готовності до виконання професійних завдань.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи.

Отримані в межах представленої до рецензії дисертаційної роботи наукові результати мають достатній рівень обґрунтованості, яка обумовлена сукупністю вивіренних методологічних і теоретичних складових дослідження; аналізом достатньої кількості сучасних наукових праць з проблематики дослідження (230, з них 110 латиницею) джерел інформації; достатньою тривалістю дослідження та коректною математико-статистичною обробкою емпіричних даних.

Рівень виконання поставленого наукового завдання. Метою дисертаційної роботи було удосконалити організаційні засади підготовки інструкторів з фізичної підготовки органів внутрішніх справ для ефективного управління їхнім професійним розвитком.

Визначена мета дослідження деталізована автором у таких завданнях:

1. Узагальнити сучасні підходи формування професійної готовності військовослужбовців органів внутрішніх справ.
2. Встановити показники професійної готовності інструкторів фізичної підготовки і спорту органів внутрішніх справ.
3. Визначити рівень професійної готовності інструкторів фізичної підготовки.

4. Обґрунтувати організаційно-управлінські засади диференційованих програм, спрямовані на формування професійної готовності інструкторів із фізичної підготовки органів внутрішніх справ.

5. Перевірити ефективність організаційно-управлінських засад для інструкторів фізичної підготовки, спрямованих на їх професійний розвиток.

Рівень виконання наукового завдання є достатнім з позиції вимог до написання наукової роботи на здобуття ступеню доктора філософії.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Методологічний апарат роботи відповідає поставленим завданням. Автор в достатній мірі розкриває роль кожного з методів наукового дослідження та їх застосування для вирішення поставлених завдань. Аналізуючи текст дисертаційної роботи та проведене наукове дослідження вказує на те, що Швець Вадим Леонтійович в належній мірі оволодів методологією наукової діяльності та підібрав методи, які найкраще дозволили провести та опрацювати дані власного наукового дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача. Порушень академічної доброчесності не виявлено, а використання текстових запозичень супроводжується посиланням на відповідні джерела зі списку літератури долученого до тексту дисертаційної роботи.

Зауваження до дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Швеця Вадима Леонтійовича має логічний та послідовний виклад матеріалу, є доступною для розуміння ключових положень та містить достатньо обґрунтовані результати. Водночас, на нашу думку у ній наявні окремі компоненти, які мають дискусійний характер, потребують уточнення, чи пояснення.

1. У процесі аналізу результатів опитування думок інструкторів з фізичної підготовки та військовослужбовців щодо значущості фізичних якостей, показників когнітивної сфери, організаційно-управлінських умінь і якостей, а також особистісних характеристик (рис. 3.1, 3.2, 3.3, 3.4), встановлено

невідповідність у термінологічному позначенні груп респондентів. Зокрема, в тексті дисертаційної роботи систематично використовується термін «військовослужбовці», тоді як на відповідних рисунках вони позначені як «учасники курсів». Подібна непослідовність у термінології ускладнює порівняльний аналіз та викликає сумніви щодо ідентичності вибірових груп.

2. У підрозділі 3.2 *«Показники когнітивної сфери у професійно-прикладній підготовці інструкторів фізичної підготовки органів внутрішніх справ»* доцільно критично розглянути рівень обізнаності респондентів - військовослужбовців та інструкторів з фізичної підготовки щодо складних когнітивних понять, таких як переключення, розподіл, об'єм, стійкість та зосередженість уваги. З огляду на те, що зазначені поняття належать до спеціалізованої психологічної термінології, виникає сумнів щодо здатності респондентів коректно інтерпретувати зміст цих характеристик. Внаслідок цього відповіді респондентів можуть бути поверхневими, випадковими або сформованими на основі суб'єктивних уявлень, що, у свою чергу, ставить під сумнів надійність та валідність отриманих результатів. У даній ситуації більш обґрунтованим було б залучення до оцінювання когнітивних характеристик незалежних експертів-психологів або використання об'єктивних методів психодіагностики замість анкетування, що дозволило б забезпечити більш точне вимірювання рівня розвитку когнітивних функцій, що є критично важливим для обґрунтування висновків, зроблених у дослідженні.

3. У підрозділі 4.5. *«Організаційно-управлінські засади диференційованих програм формування готовності інструкторів з фізичної підготовки органів внутрішніх справ з урахуванням особливостей окремих профілів військовослужбовців»* спостерігається брак графічних та схематичних елементів, що обмежує їхню інформативність та знижує наочність викладеного матеріалу. Враховуючи обсяг і складність описаних структур організації навчально-тренувального процесу, адаптивних підходів до фізичної підготовки та диференціації профілів курсантів, доцільним було б використання візуальних засобів подання інформації. Включення таблиць, блок-схем, діаграм, алгоритмів дій сприяло б кращому сприйняттю даних, полегшенню аналітичного

осмислення інформації та створенню цілісної картини диференційованого підходу. Крім того, візуалізація дозволила б зменшити текстову перевантаженість, систематизувати повторювані елементи та забезпечити логічну структурованість змісту.

4. У структурі тексту Розділу 4. спостерігається надмірна кількість повторюваних фраз та дублювання тверджень (тавтології), (наприклад, багато разів уточнюється, що висока тривожність супроводжується страхом, стресом тощо; часте вживання фраз типу *"високий рівень тривожності"*, *"низький рівень сили/витривалості"*, *"регулярний контроль"*), що призводить до інформаційного перевантаження, ускладнює сприйняття основного змісту, знижує чіткість викладу матеріалу та перевантажує розділ.

5. Окремі фрагменти містять стилістично складні та надмірно довгі речення, (наприклад: *"Адаптація процесів організації, розподілу завдань, мотивації та контролю фахової підготовки залежно від рівня суб'єктивного благополуччя курсантів..."*, також фіксується вживання розмовних чи суб'єктивно-оціночних конструкцій (наприклад, *"може свідчить"*, *"варто організовувати"*), що не відповідає нормам наукового стилю. Рекомендується вживати конструкції типу: *"може свідчити"*, *"доцільно передбачити"*, *"рекомендується впровадити"*, аби забезпечити академічну точність.

Однак висловлені зауваження й побажання не знижують наукової та практичної значущості результатів й позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Висновок. Дисертаційна робота Швеця Вадима Леонтійовича «Організаційно-управлінські аспекти формування готовності інструкторів з фізичної підготовки і спорту органів внутрішніх справ» є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор Швець Вадим Леонтійович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії

(PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичної культури
Львівського державного університету

фізичної культури імені Івана Боберського

О.В. РИМАР

Підпис Римар О.В. засвідчую
проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зав'язків

Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського
доктор наук з фізичного виховання і спорту,
професор

23.04.2025

М.П. ПТИН